

VODIČ ZA ČITANJE

MOJA PRIČA

VODIČ ZA ČITANJE

“Ja sam obična osoba koja se zatekla na neobičnom putovanju.

Podijelila sam s vama svoju priču u nadi da ću time pomoći otvoriti prostor drugim pričama i prokčiti put svima onima koji traže svoje mjesto pod suncem” —Michelle Obama

1. Michelle Obama započinje svoju knjigu pričom o pripremanju tosta jedne tihe večeri u svom domu, nekoliko mjeseci po odlasku iz Bijele kuće. Što mislite zašto je upravo tu priču odabrala za početak svojih memoara?
2. Njezina majka, Michelle Robinson, sušta je suprotnost roditelja koji neprestano bdiju nad svojom djecom. Bila je stroga i mnogo je očekivala od svoje djece. Tražila je da sami dokuče rješenja i uče iz vlastitih krivih koraka i odluka. Dala im je slobodne ruke u vrlo ranoj dobi. Kako je to oblikovalo Michelle Obamu? Kako postići ravnotežu između discipline i povjerenja?
3. U knjizi *Moja priča*, upoznajemo širu obitelj Michelle Obame, onako kako ju je ona vidjela. Njezin djed Southside ispunio je svoj dom glazbom, zvučnicima domaće izrade i veseljem. Godinama kasnije, Michelle Obama ispunit će Bijelu kuću glazbom i kulturnim zbivanjima kroz predstave uživo i s nekoliko programa namijenjenih djeci. Kakav trag mogu na nas ostaviti rana sjećanja u vrijeme odrastanja? Kakvih se prizora i mirisa sjećate iz posjeta djedu i baki ili drugim starijim rođacima i jesu li oni utjecali na vas?
4. Govoreći o svom susjedstvu u South Sideu u Chicagu, Michelle Obama piše: „Neuspjeh je osjećaj koji se rađa mnogo prije nego što se konkretizira. A za posljedicu ima ranjivost koja prerasta u sumnju u vlastite snage i potom se pojačava, često svjesno, da bi na koncu prerasla u strah.“ Kako je ta spoznaja utjecala na njezin rad i misiju kao Prve dame? Što svatko od nas može učiniti – kao pojedinac, roditelj, član zajednice – da pomogne prekinuti taj zatvoreni krug?
5. Obama piše o ranim utjecajima svoje majke Marion Robinson kao i Mary Tyler Moore, njezinog televizijskog uzora. Jedna je neudana žena od karijere koja živi sama u velikom gradu. Druga je mudra i posvećena majka i domaćica koja se kasnije zaposlila da uzmogne platiti školarinu za svoju djecu. U čemu nalazite utjecaj tih dviju žena na njezin život?
6. Početkom završnog razreda u srednjoj školi Whitney Young Michelle Obama morala je obaviti razgovor sa školskom savjetnicom za odabir studija. U to vrijeme vodila je razrednu blagajnu. Svojim zaslugama dobila je mjesto u Nacionalnoj organizaciji učenika srednjih škola. Bila je na najboljem putu da maturira među deset posto najboljih i namjeravala je pridružiti se svom bratu Craigu na Sveučilištu Princeton. Savjetnica za profesionalno usmjeravanje tom joj je prilikom rekla: “Nisam sigurna da si ti materijal za Princeton”. Kako se Michelle Obama ponijela čuvši tu izjavu? Kako izbjeći da vam netko ne sruši snove jer u vama ne vidi potencijal?
7. Michelle Obama navodi da je u srednjoj školi imala osjećaj da zastupa svoje susjedstvo. Na Princetonu, uključivši se u Akciju za pomoć zapostavljenim društvenim skupinama, osjećala se kao zastupnica svoje rase. Je li je vodilo nešto više od osjećaja? Je li doista zastupala svoje zajednice u tim okruženjima? Ima li u vašem životu trenutaka kad osjećate da predstavljate neku od svojih zajednica?
8. Michelle Obama je u mladosti strogo provodila svoje planove. No, tijekom odrastanja, naučila je kako „zastraniti“ da bi se prilagodila životnim situacijama. Što podrazumijeva to zastranjivanje od planova i kako steći tu vještinu u životu?

MOJA PRIČA

VODIČ ZA ČITANJE

9. U knjizi *Moja priča* Michelle Obama opisuje brojne žene koje su joj bile mentorice u različitim životnim razdobljima, uključujući Czerny Brasuell, Valerie Jarrett i Susan Sher. Što je tim ženama zajedničko? Što je Michelle Obama od njih naučila o usklađivanju karijere i roditeljstva? Tko su vaši mentori i kako nježete odnose s njima?
10. U 15. poglavlju Michelle Obama pojašnjava zašto je odlučila podržati svoga supruga u kandidaturi za predsjednika usprkos svojoj odbojnosti prema politici. Zašto se predomislila? Biste li i vi učinili isto? Kako vi balansirate između obiteljskog života i karijere?
11. Michelle Obama spominje kako uloga prve dame ne sadrži i opis poslova. Kako je ona pristupila toj ulozi? Da dobijete zadatak opisati posao prve dame, što biste dodali, a što oduzeli?
12. Michelle Obama u knjizi iskreno piše o kritičarima koji su pokušavali obezvrijediti njezine stavove ili rad. “Bila sam žena, crna i snažna, a to su određeni ljudi s određenim mentalnim sklopom tumačili isključivo kao moju ‘ljutnju’. Bio je to još jedan štetan kliše, onaj koji se oduvijek koristi da se žene koje pripadaju nekoj manjinskoj skupini izgura u pozadinu, podsvjestan signal da ne treba slušati što mi imamo za reći.” Odakle potječe taj kliše “ljutite crkinje”? Kako i zašto to nanosi štetu?
13. Michelle Obama je osoba koja voli sve u životu raditi prema planu. To se vidi u njezinom pristupu učenju, kako u srednjoj školi tako i na Princetonu. Vidi se i u načinu na koji je tijekom karijere mijenjala poslove. A vidi se i po tome kako je prihvatila ulogu prve dame. Što je tome razlog? Kako su životni stavovi Fräsera Robinsona utjecali na njegovu kćer? Jeste li i vi skloni planiranju ili odlučujete u hodu? Kako to utječe na ljude oko vas i na vaš život?
14. U epilogu Michelle Obama kaže: “Nikada nisam bila poklonik politike i moje iskustvo u proteklih deset godina to nije promijenilo.” Iznenaduje li vas ta njezina izjava? Mislite li da politika može donijeti promjene u društvu?
15. Što mislite zašto je Michelle Obama svoje memoare u izvorniku nasloвила *Becoming*¹ (na engl. doslovno “postajanje” ili “u nastajanju”)? Što za vas znači postajanje?

¹ *Becoming* (izvorni naslov knjige) – hrv. Moja priča

MOJA PRIČA

“Vaša priča je sve što imate, sve što zauvijek ostaje vaše. I vrijedi je čuvati.”

Michelle Obama

MOJA PRIČA

“Što sam više ponavljala svoju priču, sve više sam pronalazila svoj glas. Voljela sam svoju priču.”

Michelle Obama

MOJA PRIČA

“Većina uspješnih ljudi koje znam dosjetila se kako živjeti s kritikom, kako se osloniti na ljude koji vjeruju u njih i kako ustrajati u ostvarenju svojih ciljeva.”

Michelle Obama

MOJA PRIČA

“Ja sam obična osoba koja se našla na neobičnom putovanju. Podijelila sam s vama svoju priču u nadi da sam pomogla otvoriti prostor i utrti put pričama onih koji traže svoje mjesto pod suncem.”

Michelle Obama

PRIČA

“Ako nikada nisi imala svoju priču, onda nikada nisi imala ideju da svijet može biti bolji nego što je sada. To je nešto što možeš promijeniti.”

Michelle Obama

MOJA PRIČA

“Dijeleći svoju priču s vama, nadam se da ću pomoći u stvaranju prostora za druge priče i druge glasove, da ću prokročiti put ljudima koji imaju drugačiju prošlost i druge razloge da sada budu ovdje.”

Michelle Obama

MOJA PRIČA

“Odgovornost sam da budem samopouzdana i da se ne bojim ograničenja, da vjerujem kako mogu težiti svemu što želim te to mogu i postići.”

Michelle Obama

MOJA PRIČA

“Stvorila sam naviku za cijeli život da oko sebe imam vijeće bliskih i dobro raspoloženih prijateljica — sigurnu luku ženske mudrosti.”

Michelle Obama

MOJA

“Moji roditelji su mi dali moju borbu i mi je zbog toga bilo teže, ali mi je zbog toga i plamen u meni koji me podržava i zadržava u životu.”

Michelle Obama

DODATNA PITANJA ZA DALJNJE RAZGOVORE

MOJA PRIČA

“U mojem životu obrazovanje je bilo glavno sredstvo promjene i pokretalo me naprijed u ovom svijetu.”

Michelle Obama

MOJA PRIČA

“Postajati ne znači nekamo stići ili ostvariti određeni cilj. Više to shvaćam kao kretanje naprijed, način razvijanja, način da stalno pokušavam ostvariti jedno bolje ja.”

Michelle Obama

MOJA PRIČA

“Toliko nas ide kroz život sa svojim pričama skrivenima, s osjećajem srama ili straha kada naša cijela istina ne odgovara nekom ustaljenom idealu... sve dok se netko ne usudi ispričati tu priču na drugačiji način.”

Michelle Obama

MOJA PRIČA

“Za mene je učenje čarolija.”

Michelle Obama

PRIČA

“Ako se ne trudiš, onda se ne možeš nadati da će netko drugi učiniti za tebe. Trudi se trudi.”

Michelle Obama

MOJA PRIČA

“Kakva osoba želim biti? Kako želim doprinijeti svijetu?”

Michelle Obama

MOJA PRIČA

“Jesam li dovoljno dobra? Da, jesam.”

Michelle Obama

MOJA PRIČA

“Imala sam sreću što sam od svojih roditelja, učitelja i mentora neprekidno slušala jednostavnu poruku: Važna si.”

Michelle Obama

MOJA

“Ako ne učiniš ništa, onda će netko drugi učiniti za tebe. Ako ne učiniš ništa, onda će netko drugi učiniti za tebe. Ako ne učiniš ništa, onda će netko drugi učiniti za tebe.”

Michelle Obama

MOJA PRIČA

DODATNA PITANJA I DALJNI TIJEK RAZGOVORA

1. Michelle Obama piše da su njezini roditelji razgovarali s njom i Craigom kao s odraslima, „dopuštajući sva pitanja koja bismo pitali“, od djetinjastih prigovora na doručak do ozbiljnijih tema kao što su seks, droge i rasizam. Kako su roditeljske strategije Fräsera i Marian Robinson utjecale na Michelle Obamu kasnije u njezinom životu? Slažete li se da bi roditelji trebali odgovarati na pitanja djece iskreno, ili mislite da je bolje da ih zaštite od zbrke odraslog života?
2. Vrlo rano u životu Michelle Obame, mlada rođakinja ju je upitala: „Kako to da ti govoriš kao bjelkinja?“ Michelle Obama potekla je iz kuće u kojoj se očekivalo da bude pametna i da „bude svjesna“ svoje pameti i „ponosi se njome“, ali živjela je u četvrti gdje se „određen način govora – ‘bjelački’, kako su to neki vidjeli – smatrao izdajom, umišljenošću, poricanjem naše kulture.“ Kako je to živjeti razapet između dva različita svijeta? Kako je to imati ambicije koje te dovode u sukob sa zajednicom i ljudima koje najviše voliš i kojima najviše vjeruješ?
3. Razmišljajući o učenicima koji su pravili nered u učionici u drugom razredu, Michelle Obama piše: „djeca već u ranoj dobi znaju kad su obezvrijeđena i kad se odrasli ne trude dovoljno da im pomognu da nešto nauče.“ Jeste li svjedočili takvoj dinamici u svojoj zajednici? Kako djeci u svojem životu dajete do znanja da su vrijedna?
4. Kad je njezinoj prijateljici, Suzanne dijagnosticiran terminalni stupanj raka, Michelle se poljuljalo njezino viđenje „svijeta kakav bi trebao biti“. Kako se ona nosi sa smrću Suzanne, a nagodinu i sa smrću svog oca? Kako su ta rana iskustva gubitka utjecala na njezinu želju da prekine karijeru korporativne odvjetnice?
5. Kao mlada žena s karijerom, čini se kao da je Michelle Obama imala sve — sjajan posao, krasnu garderobu i otvoren put do velikih stvari u vrhunskom čikaškom odvjetničkom uredu. No ona piše: „Sa svojim slijepim porivom da budem izvrsna, s potrebom da sve radim savršeno, promaknuli su mi znakovi i krenula sam pogrešnim putem.“ Odlučuje promijeniti karijeru kako bi se usredotočila na javnu službu — odluka koja iznenađuje neke od ljudi koji su joj bili bliski. Vrijedi li slušati taj glasić koji vam govori da ste možda na krivom putu, iako cijeli svijet misli da radite baš ono što treba? Kako pružate podršku nekome tko odlučí slijediti svoj vlastiti put ili stvoriti neki novi put?
6. Opisujući odnos sa svojim suprugom, Michelle Obama piše: „Suživot s Barackovim snažnim osjećajem svrhe, spavanje u istom krevetu s njim, sjedenje za doručkom s njim – bilo je nešto čemu sam se morala prilagoditi, ne zato što se on time razmetao, već stoga jer je taj osjećaj bio tako intenzivan.“ Kako je taj osjećaj svrhe utjecao na njihov život kao bračnog para? Postoji li u vašem životu netko tko podržava ili dijeli vaš vlastiti osjećaj svrhe?
7. Život tijekom predizborne kampanje za Michelle Obamu bio je neprestano učenje. Između ostaloga naučila je i lekciju o tome koliko je moćno kada se ljudi okupljaju da je vide i da se osobno sretnu jedni s drugima. „Naučila sam da je teže mrziti izbliza.“ Kako stvaramo prostor u kojem se ljudi mogu okupiti da govore, slušaju, i razmjenjuju priče i ideale da izgrade snažnije zajednice, čak i onda kad se možda ne slažu i ne dijele istu povijest ili perspektivu? Kako se mi kao nacija borimo protiv cinizma i okršaja „mi protiv njih“ koji nas tako često rascjepljuju?

MOJA PRIČA

DODATNA PITANJA I DALJNI TIJEK RAZGOVORA

8. U crnačkoj se zajednici često citira jedna maksima: moraš biti dvaput bolji da bi postigao upola manje. Michelle Obama rekla je da je prva obitelj osjećala težinu te izreke kad su se uselili u Bijelu kuću. „Znali smo da će bilo kakva pogreška ili kriva prosudba biti uveličana i protumačena s više značenja nego što ga je bilo.“ Što zapravo stoji u srži te maksime dvaput bolje, a upola manje koju mnogi roditelji prenose svojoj djeci? Zašto je ta maksima nekima tako poznata, a drugima tako iznenađujuća?
9. Michelle Obama piše o životima ljudi koji su utjecali na njezin pogled na svijet kad je ušla u ulogu prve dame. Kako nas oblikuju uzori iz naše prošlosti? Na koji način donosimo svoju povijest, kulturu i iskustva u prostore gdje oni nikad nisu postojali?
10. Kad opisuje svoj posjet školi Elizabeth Garrett Anderson u Londonu, Michelle Obama doživljava “spoznaju, nekako čudno i potihom: one su bile ja kakva sam nekad bila. A ja sam bila one kakve bi mogle biti.” Što je djevojčicama značilo da vide sebe u njoj? Zašto ona osjeća takvu povezanost s tim djevojčicama, i općenito, zašto joj je stalo do obrazovanja djevojčica? Na koji je način koristila svoju vidljivost kao prva dama da bi skrenula pozornost na ta pitanja?
11. U 23. poglavlju, kad opisuje svoj posjet srednjoj školi Harper, Michelle Obama piše: „Amerika nije jednostavno mjesto. Od njezinih proturječnosti vrti mi se u glavi.” Na koji su se način te proturječnosti vidjele u životima učenika u školi Harper? Što priječi okončanje oružanog nasilja u njihovoj zajednici i diljem zemlje? Nakon što ste pročitali ovo poglavlje, imate li nade da se te prepreke mogu prevladati?
12. Malia i Sasha Obama bile su male djevojčice kad je njihov otac bio izabran za predsjednika. Kako su njihovi roditelji balansirali potrebu da zaštite sigurnost svojih kćeri sa željom da im dopuste da rastu i postanu neovisne? Kako se vi koji imate djecu nosite s pritiscima vanjskog svijeta?
13. Michelle Obama piše o tome kako je bila „izbačena iz svog svijeta“. To je iskusila više puta, prebacujući se u školu Whitney Young, seleći se na Princeton kao jedna od nekoliko afroameričkih studenata na kampusu, pridružujući se mašineriji predsjedničke izborne kampanje, te seleći se u Bijelu kuću. Michelle Obama piše: „Ne znate uistinu koliko ste vezani za njega sve dok ga ne napustite, dok ne iskusite što znači biti odvojen od doma, poput čepa koji pluta oceanom nekog drugog mjesta.” U čemu je vrijednost toga da je čovjek izbačen iz svog svijeta? Što smo saznali o načinu na koji se Michelle Obama nosila s promjenama kad je postala starija, mudrija i iskusnija? Što je najbolji savjet mladim ljudima koji se zateknu na novom ili neugodnom terenu?
14. Michelle Obama se od ranih dana okružila snažnim krugom prijatelja koji joj je pružao podršku. U nekim slučajevima, taj krug joj je bio nadohvat ruke; kako je postajala starija i sve zaposlenija, morala se puno više truditi da stvori i održi svoj krug podrške. Ovako piše: „Ženska prijateljstva, to će vam potvrditi svaka žena, grade se na bezbroj malih stvari koje čine jedna za drugu, neprestano uzvraćajući jedna drugoj dobrotom.“ Kako je ona stvorila temelje čvrstih prijateljstava u svom životu? U čemu je vrijednost stvaranja i održavanja takvog kruga snage?
15. Michelle Obama uvijek će biti zapamćena po svojem izvanrednom smislu za stil. Mnogi njezini modni izbori bili su strateški, i ona piše, „Moja odjeća, počela sam uviđati, bila je produžetak mojega stava.“ Na koji se način obraćala Americi svijetu putem toga što neki zovu „modnom diplomacijom“? Kada i kako koristite odjeću i modne dodatke kao produžetak svog stava?

RAZGOVOR S MICHELLE OBAMOM

- P.** Što je bilo neočekivano u procesu pisanja?
- O.** Meni se taj proces pokazao doista smislenim. Mnogo sam vremena provela u razmatranjima i razmišljanjima, a tijekom skoro deset godina za to nisam imala mnogo vremena. Jednom kad je Barack počeo svoju predsjedničku kampanju, svaki je dan bio kao sprint. Stoga je bilo lijepo malo se „dekomprimirati“ i zapitati se „Kako sam stigla ovdje? Na kojem je mjestu moja priča napravila zaokret?“ Otkrila sam mnogo malih trenutaka – onih trenutaka koji ljudima možda i nisu poznati, ali sam shvatila i da su oni doista postavili temelje ovoj ženi koja sam postala.
- P.** Što ste se nadali da ćete postići pišući svoje memoare?
- O.** Najviše sam se nadala da ću stvoriti nešto što bi moglo koristiti drugim ljudima, dati im nešto što će moći koristiti u svojem životu. Stoga sam se usredotočila na pripovijedanje svoje priče najiskrenije što sam mogla. Ne izravnavam račune niti dajem detaljan opis političkih događanja. Nadala sam se da ću ljude uvesti u iskustvo odrastanja jedne crne djevojčice iz radničke klase u South Sideu u Chicagu koja je postala prva dama Sjedinjenih Država. Sve o meni je tu, na tim stranicama, što znači da se osjećam pomalo ranjivo znajući što sve na njima iznosim. No nadam se da ako mogu podijeliti svoju priču sa svim usponima i padovima, tada i drugi ljudi možda skupe hrabrosti da objave svoju.
- P.** Iskreno pišete o tome da vam vrijeme dok ste radili kao odvjetnica nije bilo najsretnije razdoblje u karijeri. Što biste savjetovali ljudima koji nisu sigurni u svoj put i treba im pomoći da otkriju svoju strast?
- O.** Ako imate toliko sreće da si možete priuštiti karijeru koja vas zadovoljava – a mnogo je ljudi koji je nemaju – mislim da je najbolje da poslušate sami sebe. Ali, zaista poslušajte. Morate biti sigurni da ne postupate prema tuđim očekivanjima. Tu sam se ja zaglavila. Ranu odraslu dob provela sam odrađujući sve za što sam mislila da je u skladu s očekivanjima društva, a prije nego što sam shvatila da me to čini nezadovoljnom. Prošla sam kroz mnogo introspekcije. Vodila sam dnevnik. I shvatila sam da ono što doista želim raditi jest pomaganje ljudima te sam preusmjerila karijeru u javnu službu. Rekla bih da je najbolje osluškiivati sebe, a ostale isključiti.
- P.** Tijekom života doživjeli ste uspone i padove, ali i mnoge situacije koje su drugima nezamislive. Kako ste se prilagodili nepredvidljivosti puta koji vam se otvarao kroz život?
- O.** Naučila sam da se ponekad jednostavno treba popeti na tobogan i spustiti, pa što bude. Vodič s uputama ne postoji ni za što, bilo da žonglirate obveze s dvoje male djece, sa zahtjevnim poslom i mužem koji ima velike ciljeve – ili se brinete za malo stariju djecu, a pritom razmišljate kako ćete osloviti premijera koji na večeri sjedi do vas.
- P.** Pišete o svojim unutarnjim borbama, ponekad propitujući jeste li dovoljno dobri. Imate li savjet kako zatomiti sumnju u samu sebe?
- O.** Možda ja jesam imala uspjeha u životu, ali i dalje osjećam nelagodu kad se sjetim kako sam u vrtiću pogrešno izgovorila jednu riječ pred cijelom svojom skupinom. Još se sjećam kako sam sumnjala u sebe, manjinsku studenticu iz radničke klase u kampusu koledža za imućne i uglavnom bijele studente. Mislim da svi mi nosimo u sebi takve trenutke – i reći ću vam da oni ne nestaju kada se iznenada nađete u situaciji da govorite pred kratom arenom ili kada se upoznajete s engleskom kraljicom.
- Ono što je pomoglo jest sazrijevanje i suočavanje s tim nekim sumnjama kao i shvaćanje da one nisu presudne u životu. One, ustvari, mogu biti nov početak. Dakako, kad nas obuzmu nije nam lako, ali u konačnici sumnja u sebe može biti korisna dokle god joj ne dopustimo da nadvlada naše mišljenje o samima sebi. Sve je to dio postajanja.